

**Pensionsärenden och kostnader för dem i situationer
med samarbetsförhandlingar**

Pensionsalternativen i situationer med samarbetsförhandlingar

- Det lönar sig för arbetstagaren och arbetsgivaren att planera pensioneringen tillsammans eftersom det är fråga om en stor förändring, vilket accentueras i samarbetsförhandlingar.
- Det är bra att gå igenom pensionsalternativen tillsammans och diskutera vilken tidpunkt är den bästa t.ex. för ålderspensionering.
- Det lönar sig att ta reda på om arbetstagaren har behov av att lätta på arbetet eller å andra sidan om hen planerar att fortsätta arbeta efter pensionsåldern.
- Arbetstagaren ser en beräkning av sin pension och kan göra pensionsansökan i Kevas e-tjänst.
- Arbetsgivaren får från Keva listor över pensionsåldern som kan användas som hjälp i situationer med samarbetsförhandlingar.
- Pensionskostnaderna kan påverkas när man vet vad de beror på.

Aktuella arbetspensionsalternativ

När du blir äldre	Ålderspension Partiell förtida ålderspension
Vid nedsatt arbetsförmåga	Yrkesinriktad rehabilitering/rehabiliteringspenning Delinvalidpension/partiellt rehabiliteringsstöd Invalidpension/rehabiliteringsstöd Arbetslivspension
När arbetslöshet hotar	Ålderspension för arbetslösa (personer födda 1957 och tidigare)
Vid dödsfall	Familjepension Ekonomiskt stöd

Olika pensionsåldrar

- Pension växer fram till fyllda 68 år (hos yngre till 69 eller 70 år)
- Personlig eller yrkesbaserad pensionsålder
- Åldersklassens lägsta pensionsålder
- Målsatt pensionsålder

Partiell förtida ålderspension

- man kan gå i pension tidigast vid 61 års ålder
- 25 % eller 50 % av den intjänade pensionen betalas ut

Den lägsta pensionsåldern från 2017

Födelseår	Lägsta pensionsålder	Pensionstillväxten upphör
1954	63 år	68 år
1955	63 år 3 mån.	68 år
1956	63 år 6 mån.	68 år
1957	63 år 9 mån.	68 år
1958	64 år	69 år
1959	64 år 3 mån.	69 år
1960	64 år 6 mån.	69 år
1961	64 år 9 mån.	69 år
1962–1964	65 år	70 år
1965–	Fastställs senare	Fastställs senare

Personlig pensionsålder, kommunsektorns eller statens pensionssystem

- De personliga pensionsåldrarna (63–65 år) ändrades inte i pensionsreformen 2017
 - arbetstagare födda 1940–1959 har en personlig pensionsålder om anställningen har börjat före 1.1.1993 och fortgår fram till pensionsåldern
- Beräknas mellan 63 och 65 år
 - pensionsåldern är desto närmare 63 år ju fler arbetsår personen har haft före 1995

Målsatt pensionsålder

- Den ålder då uppskovsförhöjningen beräknad utifrån årskullens lägsta pensionsålder är minst lika stor som minskningen p.g.a. livslängds-koefficienten
- Pensionsanstalten ger en uppskattning av den målsatta pensionsåldern omkring fem år före årskullens lägsta pensionsålder

År 2020 skickar Keva en uppskattning till personer födda 1962

Uppskattningen skickas inte om personen har en yrkesbaserad pensionsålder eller avgångsålder eller är militär

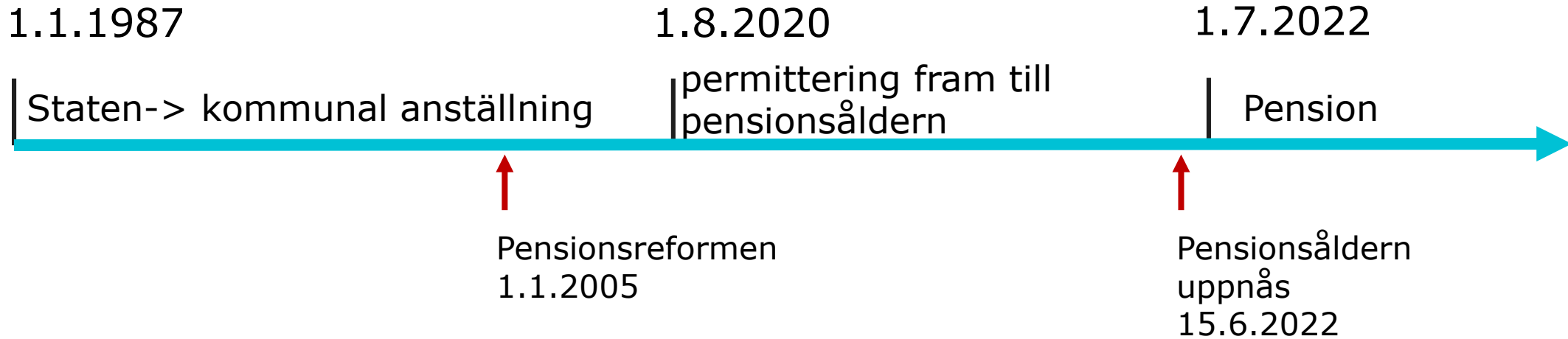
Förutsättningar för att tilläggs pensionsförmånen ska kvarstå fr.o.m. 2005

- **Anställningen fortgår kontinuerligt** fr.o.m. 1.1.2005 fram tills den personliga eller yrkesbaserade pensionsåldern uppnås eller tills arbetsförmågan börjar om
 - inkomsterna uppgår till minimibeloppet 8 676 euro (nivån 2020)
ELLER
 - om inkomstkravet inte uppfylls varje år, kvarstår pensionsförmånerna om personens anställning fortgår kontinuerligt till den personliga pensionsåldern
- Kontinuiteten prövas **separat** utifrån lönerna enligt pensionslagarna för staten/kommunsektorn/kyrkan också efter 1.1.2017

Permittering avbryter inte anställningen, uppsägning gör det

Bibehålls tilläggspensionsförmånen?

- Tilläggspensionsskyddet bibehålls eftersom anställningen är i kraft fram till pensionsåldern (krav på kontinuitet)

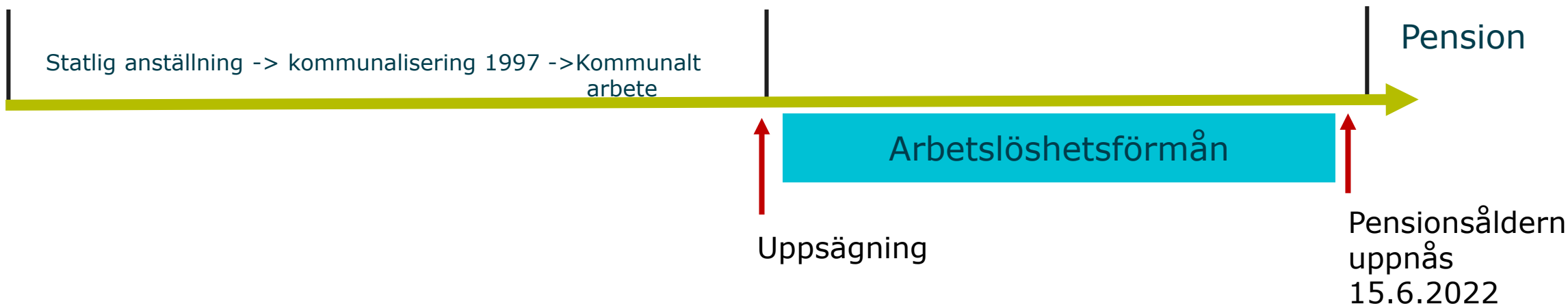
Bibehålls tilläggspensionsförmånen?

1.1.1987

1.12.2020

1.7.2022

- Tilläggspensionsskyddet bibehålls om inkomsterna enligt kommunsektorns pensionsskydd före pensionsfallsåret 1.1.2005–31.12.2021 uppgår till minst 8 676 euro/kalenderår (index 2020).
- Obs! Det tjänade beloppet inverkar på arbetslöshetsförmånens belopp.

Partiell ålderspension?

- Den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension (PFÅ) för personer födda 1963 och tidigare är 61 år och för personer födda 1964 är den 62 år.
- Inga inkomst- eller arbetstidsbegränsningar, förutsätter å andra sidan inte att arbetet upphör
- Partiell ålderspension kan minska den slutliga pensionen på ett bestående sätt.
- PFÅ kan återkallas inom 3 månader från att beslutet om PFÅ har meddelats. Då återkrävs den PFÅ som redan har utbetalats av pensionstagaren
- Förtidsminskningen är 0,4 procent per månad.
- Partiell ålderspension **utgör inget hinder för arbetslöshetsdagpenning** och minskar inte den.
- 25 % eller 50 % av den intjänade pensionen betalas ut

Ålderspension efter partiell ålderspension

- Ålderspensionen ska sökas
- En person som har arbetat samtidigt med partiell ålderspension måste säga upp sig från arbetet när ålderspensionen börjar
- Den slutliga ålderspensionen består av följande komponenter:
 - löpande partiell ålderspension
 - den pension som intjänats fram till utgången av det år som föregår det då den partiella ålderspensionen börjar och som ännu inte har beviljats
 - den pension som intjänats under det år då den partiella ålderspensionen börjar och senare

Exempel: Sirpa, partiell ålderspension

Intjänad pension fram till 31.12.2019 (Minskning av pensionstillväxten före 1995)	1 419 euro/mån.
Partiell ålderspension 50 %	709 euro/mån.
Förtidsminskning (39 mån. x 0,4 = 15,6 %)	- 111 euro/mån.
Livslängdskoefficient (=koefficienten det år då pensionen börjar)	- 28 euro/mån.
Partiell ålderspension 1.10.2020	570 euro/mån.
Sirpa minskar sin arbetstid så att inkomsten är ca 1 800 euro/mån. (60 %:s arbetstid) fram till sin pensionsålder, uppskattad pension i åldern 64 år 5 mån. 5 dagar, 1.3.2024	1 415 euro/mån.
Sirpa arbetar heltid vid sidan av pensionen fram till sin pensionsålder uppskattad pension i åldern 64 år 5 mån. 5 dagar, 1.3.2024	1 491 euro/mån.
Sirpa går i ålderspension från heltidsarbete i sin pensionsålder (har inte tagit ut partiell pension) uppskattad pension i åldern 64 år 5 mån. 5 dagar, 1.3.2024	1 629 euro/mån.

Arbetet upphör eller permittering: deltidspensionstagare eller delinvalidpensionstagare

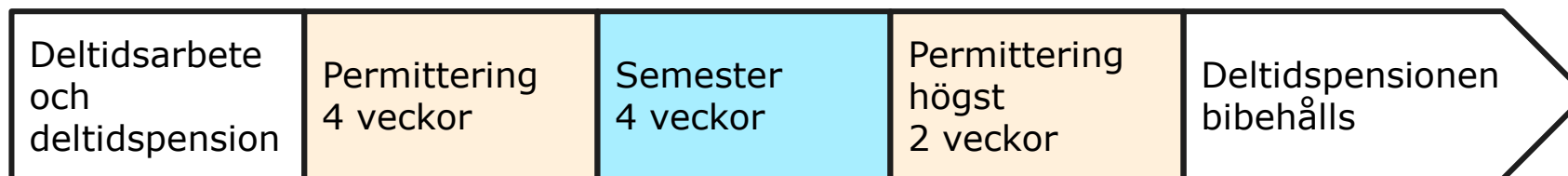

- **Deltidspension:** om inkomstgränserna **underskrids eller** anställningen avbryts kan det inverka på pensionsrätten
- **Delinvalidpension/partiellt rehabiliteringsstöd**
 - Delinvalidpension eller partiellt rehabiliteringsstöd förutsätter inte att man arbetar.
 - Rätt också till jämkad inkomstrelaterad dagpenning – arbetslöshetskassan, arbets- och näringscentralen
 - Om man senare återgår till arbetet träder de personliga inkomstgränserna i kraft på nytt.
- Hur inverkar **permittering** på pensionstillväxten?
 - Arbetspension växer av arbetsinkomster men också av vissa oavlönade tider. Inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning räknas som pensionsgrundande oavlönad tid.
 - På basis av FPA:s grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd växer ingen pension.

Hur permittering inverkar på deltidspension

- Man får vara borta från deltidarbete högst 6 veckor (lärare 8 veckor)

- Semester mitt i permitteringen räknas inte med i permitteringstiden men den senarelägger tidpunkten för uppfyllandet av maximitiden på 6 veckor
 - Tid med sjukdagpenning räknas inte som avbrott/med i permitteringstiden; inte heller tid för vilken lön för sjukdomstid eller ersättningar för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall, trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfall i militärtjänst eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, eller dagpenningar för högst 12 månader har betalats

Inkomstrelaterad dagpenning i beräkningen av pensionen

- Vid beräkningen av pensionen beaktas 75 % av de inkomster som den inkomstrelaterade dagpenningen grundar sig på.
- Pensionstillväxt 1,5 %/år. Pension växer fram till årskullens lägsta allmänna pensionsålder.
 - Exempel:
 - 2 000 euro/mån. brutto, 75 % av det beaktas, alltså cirka 1 500 euro/mån. 1,5 %/år, pensionstillväxten är alltså högst cirka 1,80 euro per månad (beroende på för hur många dagar förmån har betalats).
 - Pensionstillväxten under permitteringsmånaderna är cirka en fjärdedel mindre än i förvärvsarbete.

- Arbetsförmågan nedsatt med minst 2/5
- Läkarutlåtande B behövs
- Arbetsgivarens utlåtande om hur man klarar av arbetet rekommenderas
- Kan sökas samtidigt som man arbetar heltid
- Kevas förhandsbeslut gäller i 9 månader
- Pensionens belopp utgör hälften av full invalidpension
- Inkomsterna under pensionen högst 60 % av den stabiliserade inkomsten av heltidsarbetet
- Anställningen behöver inte fortgå samtidigt med delinvalidpensionen
 - man kan vara arbetslös arbetssökande och få jämkad dagpenning

Arbetsgivarens anseende och attraktivitet

- arbetsgivarens anseende med tanke på kostnadseffektivitet
- ansvarsfull och etisk arbetsgivarbild med hänsyn till samhällliga mål för fortsättning i arbete

När personen fortsätter att arbeta vid sidan av delinvalidpension

- kompetent och erfaren arbetskraft kvarstår på arbetsplatsen
- ett sätt att anpassa individens arbete till ändrade förhållanden på arbetsplatsen
- inkomsterna kan vara högst till och med 60 % av den tidigare stabiliserade inkomstnivån: arbetssituationen och lönekostnaderna kan avtalas flexibelt
- uppgift om beslut om beviljande till arbetsgivaren

Ingen invalidpensionsavgift för delinvalidpension

- enligt den offentliga sektorns pensionssystem (OffPL) uppkommer ingen invalidpensionsavgift

- Invalidpension föregås oftast av FPA:s sjukdagpenningperiod (300 dagar)
- Invalidpension kan sökas om
 - arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt med minst 3/5
 - arbetsoförmågan har fortsatt eller den bedöms fortsätta minst ett år i ett streck
- Keva undersöker möjligheterna till yrkesinriktad rehabilitering innan pensionen beviljas
- Pensionen kan lämnas vilande 3 månader–2 år (lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete gäller till utgången av 2020)
- Invalidpensionen ändras till ålderspension till samma belopp i årskullens pensionsålder (eller i den yrkesbaserade pensionsåldern)

- Rehabiliteringsstödet är en invalidpension för viss tid
 - kan också beviljas till ett belopp som motsvarar delinvalidpension (partiellt rehabiliteringsstöd)
 - målet är återgång till arbetet
 - förlängning söks med ett nytt läkarutlåtande
 - om arbetsförmågan inte återställs kan man ansöka om invalidpension som gäller tills vidare

**Arbetslöshetsförmånerna
tryggar utkomsten i
första hand om det är
fråga om permittering
eller arbetslöshet**

Inkomstdagpenningens längd från 1.1.2017

- Inkomstdagpenningens maximitid beror på arbetshistorians längd och åldern

Arbetshistoria	Ålder	Maximitid
Högst tre år	-	300 dagar
Över tre år	-	400 dagar
Minst fem år	Minst 58 år	500 dagar

- Inga ändringar i rätten till tilläggsdagar
- Inkomstdagpenningens längd och rätten till tilläggsdagar undersöks av arbetslöshetskassan

(källa Tyj.fi)

- Arbetslösa har rätt till arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar efter 500 dagar om:
 - Födda 1955–1956, 60 års ålder uppnås innan dagpenning betalats för 500 dagar
 - Födda efter 1957, 61 års ålder uppnås innan dagpenning betalats för 500 dagar
- För att rätten till tilläggsdagar ska uppstå krävs därtill att den arbetslösa har en arbetshistoria på minst 5 år under de senaste 20 åren

Källa: Arbetslöshetskassornas Samorganisation TYJ

Från tilläggsdagar till ålderspension, personer födda senast 1957

- Ålderspensionen kan börja som 62–65-åring
- Efter fyllda 62 år kan man från tilläggsdagarna gå i ålderspension som beviljas utan förtidsminskning
- Grundpensionen på 2 % för tiden före 1995 sjunker till 1,8 % om man går i pension före fyllda 65 år
- **Rätten till tilläggsdagar föreligger fram till 65 års ålder**
- Pension växer av arbetslöshetsdagpenning, förtjänstskydd för arbetslösa och vuxenutbildningsstöd för arbetslösa till årskullens lägsta pensionsålder

Exempel: Pensionstillväxt av inkomstrelaterad dagpenning

- Inkomst som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen:
3 000 euro/mån.
- Pension växer av 75 % av inkomsterna:
 $3\ 000 \times 75\ \% = 2\ 250$ euro/mån.
- Pensionstillväxten 1,5 % per **år med dagpenning**:
 $2\ 250$ euro/mån. $\times 1,5\ \% =$ ca 33 euro/mån.

Ny arbetspension växer inte av FPA:s grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd

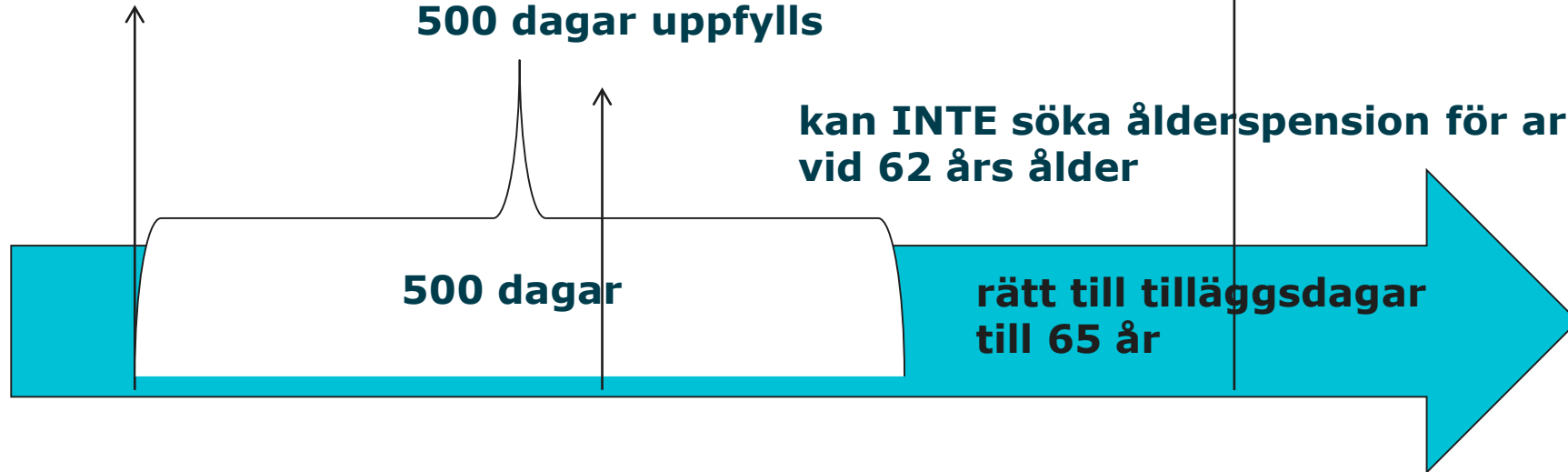
Exempel: Pirjo f. 1960

blir arbetslös
2020
vid 60 års ålder

fyller 61 år innan
500 dagar uppfylls

pension växer under tilläggsdagarna
till åldern 64 år 6 mån. (årskullens
lägsta ålder)

kan INTE söka ålderspension för arbetslösa
vid 62 års ålder

Kan söka ålderspension
tidigast i årskullens
lägsta pensionsålder 64 år 6
mån.

Sysselsättningsfonden -> självriskavgifter

<https://www.tyollisyysrahasto.fi/laskurit/omavastuumaksulaskuri>

Arbetsgivaren kan vara skyldig att betala en självriskavgift om arbetsgivaren har sagt upp eller permitterat en äldre arbetstagare som sedan blir långvarigt arbetslös eller permitterad. Med självriskavgifterna finansieras de utgifter för arbetslöshetsförmåner som beror på uppsägning och permittering.

Arbetsgivarens självriskavgiftsprocent	Exempel: 80.268871 % (nivån 2019)
Antal dagar med avgiftsskyldighet	Exempel: 85 (10.8.2020–4.12.2020)
Utgift för arbetslöshetsförmån (beräkningsgrund)	212 500,00 €

RATA

**Pensionsavgifter till
följd av
pensionsalternativen**

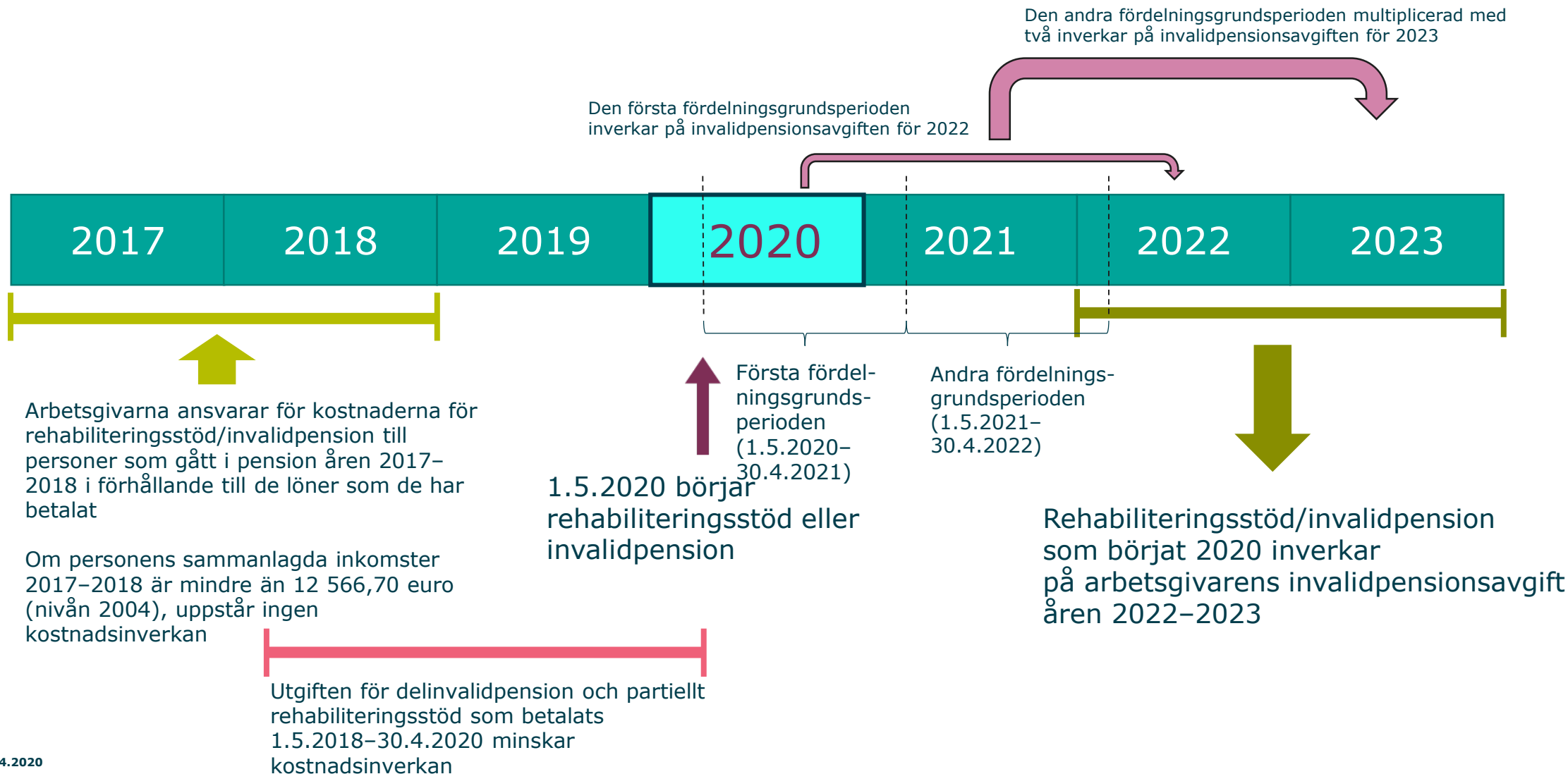

- **Invalidpensionsavgiften** är en arbetsgivarspecifik % (Kevas genomsnittliga 1 %)

Vilka pensioner beaktas vid beräkningen av invalidpensionsavgiften?

- Vid beräkningen av pensionsavgiften för 2020 beaktas **invalidpensioner och rehabiliteringsstöd som har börjat 2017 och 2018 och som beviljas av Keva.** (Hos staten beaktas statens pensioner och hos medlemssamfunden deras pensioner.)
- Delinvalidpension eller partiellt rehabiliteringsstöd beaktas inte

Exempel: Inverkan av rehabiliteringsstöd /invalidpension på arbetsgivarens invalidpensionsavgift

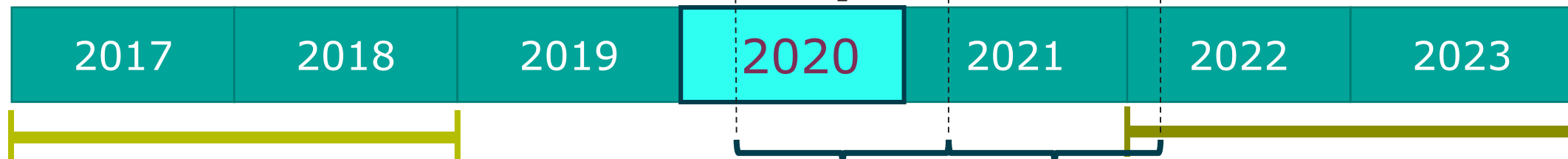

Granskning av fördelningsgrundperioderna

1.5.2020: rehabiliteringsstöd
eller invalidpension börjar

Den första fördelningsgrundperioden
inverkar på invalidpensionsavgiften för 2022

Den andra fördelningsgrundperioden multiplicerad med
två inverkar på invalidpensionsavgiften för 2023

Första
fördelnings-
grundperioden
(1.5.2020-
30.4.2021)

Andra fördelnings-
grundperioden
(1.5.2021-
30.4.2022)

- Pensioner endast i pensionssystemet för Kevas medlemssamfund
- Inga pensioner som växt under oavlönade perioder
- Om pensionsfallet i sin helhet har beaktats i förtidsavgiften inverkar det inte på invalidpensionsavgiften, och om det har beaktats delvis i förtidsavgiften så kan det inverka delvis. På basis av den del som beaktats under förtidsavgiftstiden har en relativ andel (koefficient) fastställts, utifrån vilken den andel som beaktas i invalidpensionsavgiften har minskats
- Pensionen utesluts ur granskningen om personens sammanlagda inkomster inom det aktuella pensionssystemet under granskningsperioden för ansvarsfördelningen underskrider gränobeloppet för rätt till återstående tid (2004: 12 566,70 euro)

Ändringar under fördelningsgrundperioden minskar bildandet av riskkoefficienten

- Utgifter för invalidpension och rehabiliteringsstöd som betalats ut under en fördelningsgrundperiod (utom om också rehabiliteringstillägg har betalats vid sidan av rehabiliteringsstöd) inverkar på kostnaden
- Kostnaden **sjunker** om pensionsutbetalningen upphör eller avbryts.
Exempel: →
 - Invalidpensionen lämnas vilande
 - Återgång till arbetet
 - Ändringar av pensionsslag, t.ex. invalidpension ändras till ålderspension eller delinvalidpension
 - Pensionstagaren dör

- Invalidpensionen börjar 1.3.2019 och upphör 15.5.2020 till följd av dödsfall/ålderspensionering
 - Under den första fördelningsgrundsperioden (1.3.2019–29.2.2020) uppkommer pensionsutgift som motsvarar månadspensionen för 12 månader
 - Under den andra fördelningsgrundsperioden (1.3.2020–31.5.2020) uppkommer pensionsutgift som motsvarar månadspensionen för 3 månader
 - > den pensionsutgiftskostnad som betalats under den andra fördelningsgrundsperioden multipliceras alltid med två
- Om invalidpensionen hade ändrats till ålderspension 1.3.2021 skulle pensionsutgift ha uppkommit under hela fördelningsgrundsperioderna

Inkomsternas inverkan under granskningsperioden för ansvarsfördelningen

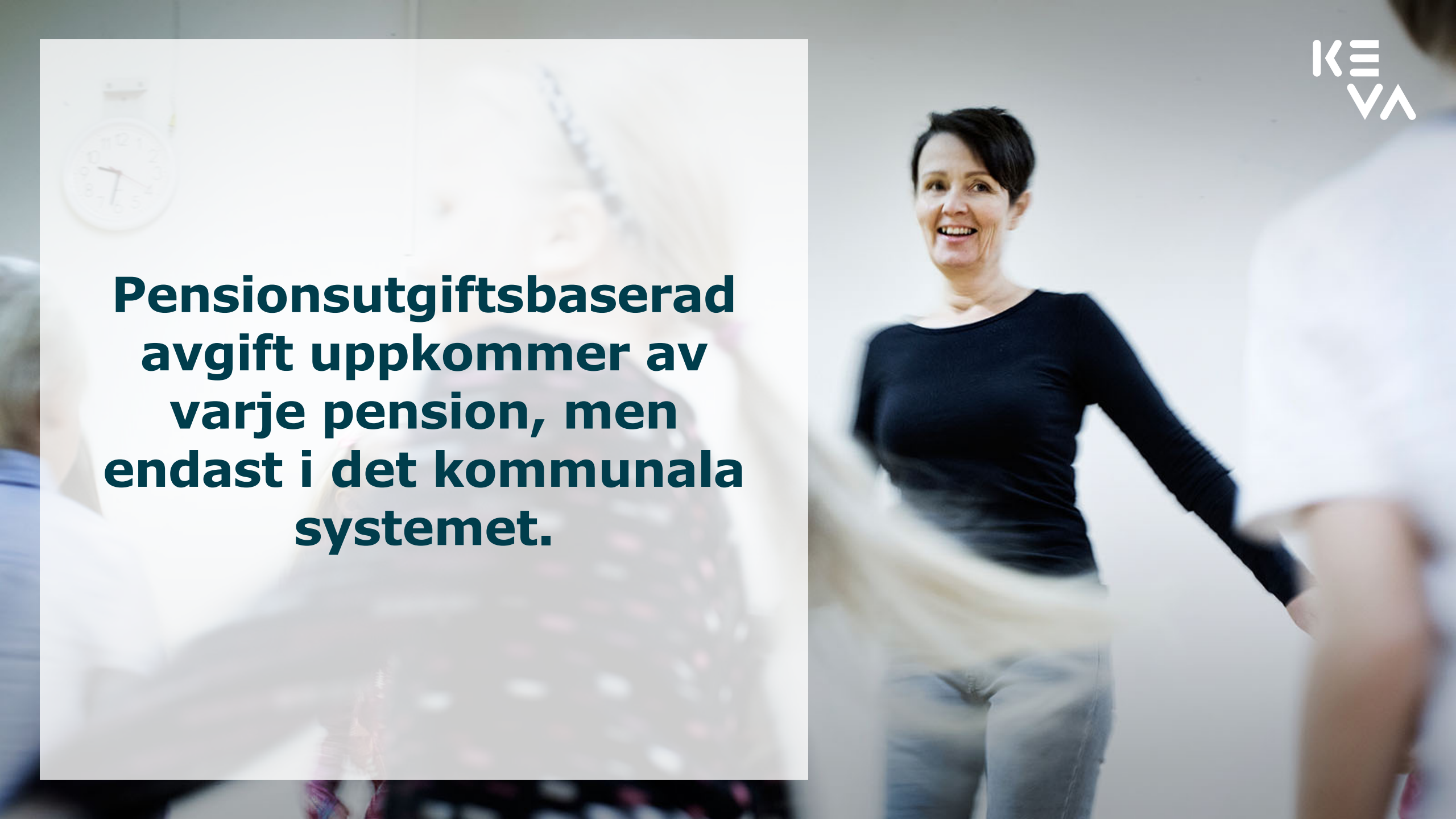

- I fråga om invalidpensionsavgiften hänförs kostnadsinverkan till arbetsgivarna i stort sett enligt samma principer som i ArPL-systemet
- I Kevas invalidpensionsavgift har man strävat efter att utesluta bl.a. inverkan av tillfälliga arbetstagare
- Anställningens längd, natur eller form har ingen betydelse. Endast inkomsterna under granskningsperioden för ansvarsfördelningen är av betydelse
 - Pensionen utesluts ur granskningen om personens sammanlagda inkomster inom det aktuella pensionssystemet under granskningsperioden för ansvarsfördelningen underskrider gränsbeloppet för rätt till återstående tid (2004: 12 566,70 euro) (18 171,45 euro på nivån 2020)

Gottgörelse med anledning av partiell arbetsoförmåga

- Med granskningstid för partiell arbetsoförmåga avses den enhetliga period på 24 månader som omedelbart föregår den första fördelningsgrundsperioden
- Den delinvalidpension eller utgift för partiellt rehabiliteringsstöd som betalats under granskningstiden för partiell arbetsoförmåga minskar fördelningsgrunden
 - Vid beräkningen av fördelningsgrunderna avdras från pensionsutgiften för invalidpensioner och rehabiliteringsstöd under fördelningsgrundsperioden hälften av pensionsutgiften för delinvalidpensioner och partiella rehabiliteringsstöd under granskningstiden för partiell arbetsoförmåga
 - Fördelningsgrunden får dock inte bli negativ

**Pensionsutgiftsbaserad
avgift uppkommer av
varje pension, men
endast i det kommunala
systemet.**

Pensionsutgiftsbaserad avgift uppkommer endast för den del av pensionen som har intjänats före 2005

- En till pensionsutgiften relaterad avgift som betalas för alla pensionsslag alltid när pensionen börjar efter en kommunal anställning
- Fördelningsgrunden för den pensionsutgiftsbaserade avgiften är den andel av den löpande pensionen som har växt före 2005
- Medlemssamfund som bildats 1.1.2005 eller senare betalar ingen pensionsutgiftsbaserad avgift, såvida det inte har avtalats separat

Tack!

